

Tehdään zine!

Tämä ohje esittelee erilaisia piirtämisen ja luovan kirjoittamisen harjoituksia, sekä opastaa oman zine-lehden kokoamiseen.

Ohje pohjautuu Kulttuurin syksyllä 2019 Sotkamossa toteuttamiin luovan kirjoittamisen työpajoihin sekä työpajoista syntyneiden zine-lehtien kokoamiseen. Ohjeen laatimisesta vastaa teatteri-ilmaisuksen ohjaaja Saara Karjalainen.

Tehtävät toimivat itsenäisinä harjoituksina tai ne voivat tähdätä materiaaliksi luokan omaan zine-lehteen. Voitte valita itsenäisesti tai yhdessä 1-3 tehtävää, jotka teette esimerkiksi yhden oppitunnin aikana.

Mikä ihmeen zine?

Zine on omakustanteinen pieni vaihtoehtolehti/-lehtinen, joka tyypillisesti sisältää tekijöiden omaa alkuperäistä sisältöä, tekstiä ja kuvia. Zine voi olla yhden ihmisen tai pienen ryhmän yhdessä kokoama. Zinet usein keskittyvät jonkin tietyn aihealueen ympärille, kuten esimerkiksi punk-musiikki, Harry Potter -fanfictio, runous tai vaikkapa mäyräkoirat.

Zinejen estetiikka on usein persoonallista ja rosoista, ja lehtisen sivut suunnitellaan ja sommitellaan vanhanaikaisesti leikkaa & liimaa -menetelmällä. Valmiita zinejä voidaan kopioida jakoon paperisina versioina tai lehtinen voidaan luoda sähköiseksi pdf-tiedostoksi.

Ehdotuksia aiheiksi!

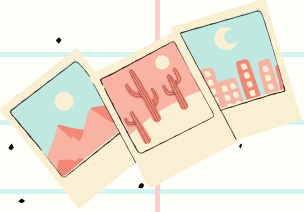
Aiheita luokan zinelle: supersankarit, ympäristö, tulevaisuus, unelmat, mielikuvitusystävät, unet, modernit sadut, positiivisuuspankki, maailman ääriin, minun maisemani, koti, lemmikkini, aatokset, elämä ruutujen keskellä, aikamatka menneisyyteen, tunteet, ystävät, rakkaus, aikuisuus, pelit, kummitukset, fantasia, seikkailu, kesäloma...

Tehtävät

Instant-runoutta

Kirjoita pikaruno tai pikaräppi. Voit otsikoida pikarunon/-räpin itse tai käyttää aiheena luokan yhteistä aihetta.

Runon ei tarvitse olla alku- tai loppusointuinen, eikä räpin riimien tarvitse olla täydellisiä. Tyyli vapaa, anna riimien viedä!

Lentävät lauseet

Mitä mielessäsi liikkuu? Kalasta ajatuksistasi irrallisia "lentäviä lauseita". Lentävät lauseet voivat olla mitä tahansa, esimerkiksi kysymyksiä, aforismeja (eli ajatuslauseita), oivalluksia - muoto vapaa!

Kirjoita lentävät lauseesi ylös. Voit järjestellä irralliset lauseet kirjoittamisen jälkeen haluamaasi järjestykseen.

Kirjoita aiheesta

Kirjoita vapaamuotoinen teksti yhteisesti sopimastanne aiheesta tai valitse yksi alla olevista otsikoista:

- Tulvaisuus
- Parasta maailmassa on...
- Jos olisin supersankari

Teksti voi olla esimerkiksi satu, novelli, trilleri, sarjakuva, ainekirjoitus, tajunnanvirta-teksti, kirje, mielikuvitus-uutisartikkeli, dialogi (eli vuoropuhelu) tai vaikkapa puhe - tyyli vapaa!

Listat

Kirjoita lista valitsemallasi otsikolla:

- 25 asiaa, jotka tekevät minut onnelliseksi
- 25 asiaa, joita rakastan
- 25 asiaa, joista nautin

Jos kaipaat haastetta, kirjoita valitsemallasi otsikolla 25:n asian sijaan 50 asiaa. Jos 50:n asian lista tuntuu liian helpolta, kirjoita listaasi 100 asiaa!

Doodle-art

Hajamieliestä piirtelyä kutsutaan doodlauseksi. Toisinaan puolivahingossa piirtelystä syntyy hienoja taideteoksia!

Mitä mielessäsi liikkuu? Kuvaa ajatustesi virtaa visuaalisesti vapaalla tekniikalla. Voit piirtää, kirjoitella, töhertää tai vaikkapa taiteilla teoksen lehdestä leikatuilla kuvilla. Tyyli vapaa!

Jos materiaali tulee osaksi zineä, toteuta tämä tehtävä A5-kokoiselle paperille. (Puolikas A4.) Tällöin kuvitus mahtuu paremmin lopulliseen zineen.

Kirje tulevaisuuteen

Kirjoita kirje tulevaisuuteen. Voit kirjoittaa kirjeen itsellesi, jollekulle tuntemallesi henkilölle tai esimerkiksi mielikuvitushahmolle. Kirje voi olla osoitettu myös jollekin taholle, esimerkiksi eduskunnalle tai vaikkapa koulun ruokalan henkilökunnalle.

Pohdi, haluatko paljastaa kirjeessäsi, kenelle se on osoitettu vai jätätkö sen arvoitukseksi.

Ajatuskartta eli mindmap

Tee ajatuskartta! Ajatuskartan keskelle tulee luokan kanssa sopimanne aihe tai esimerkiksi jokin allaolevista:

- Viiden vuoden päästä
- Ympäristön tulevaisuus
- Supersankarit

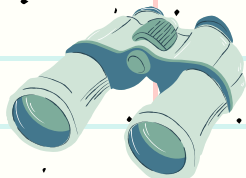

Aseta aihe paperin keskelle. Pohdi, mitä aiheesta tulee sinulle mieleen ja kirjoita/piirrä ajatuksesi paperille aiheen ympärille. Voit muodostaa havainnoistasi mieleisesi kartan/piirroksen.

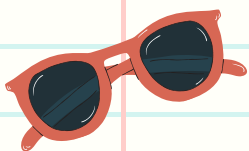

Jos materiaali tulee osaksi zineä, toteuta tämä tehtävä A5-kokoiselle paperille. (Puolikas A4.) Tällöin kuvitus mahtuu paremmin lopulliseen zineen.

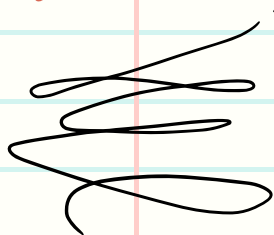
Supersankari tai ihan tavallinen tyyppi

Luo oma supersankari-hahmosi tai vaihtoehtoisesti "ihan tavallinen tyyppi". Mitä ominaisuuksia hahmollasi on? Miltä hän näyttää? Mitä hän tekee päivisin? Mistä hän pitää? Mitä hän pelkää?

Kuvaa hahmosi paperille piirtäen, maalaten, kokoamalla lehdestä leikattuja kuvia tai yhdistelemällä kaikkia näitä tekniikoita! Voit liittää kuvaasi myös tekstiä.

Jos materiaali tulee osaksi zineä, toteuta tämä tehtävä A5-kokoiselle paperille. (Puolikas A4.) Tällöin kuvitus mahtuu paremmin lopulliseen zineen.

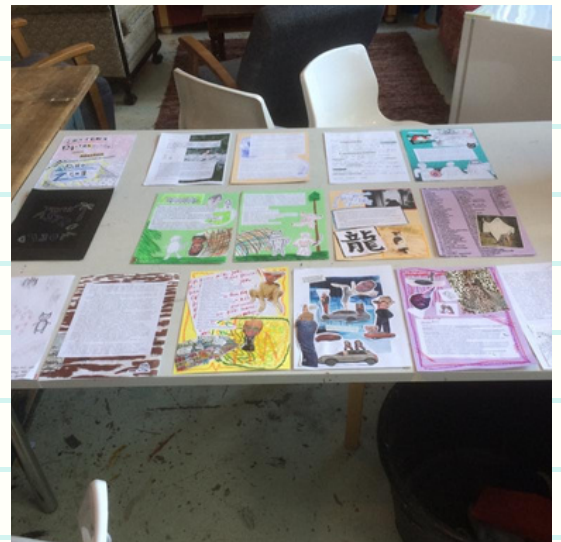
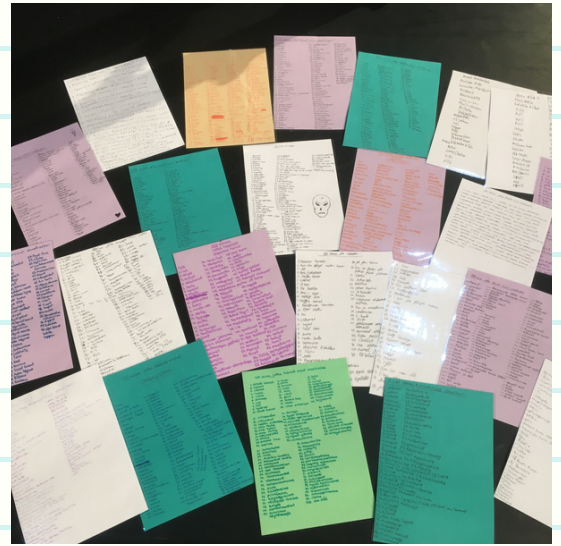
Zinen kokoaminen

Zinen kokoamisen voi tehdä yhdessä luokan kanssa tai lehtisen kokoamisen voi antaa tehtäväksi pienelle "toimitusryhmälle". Alkuperäismateriaalia voi tarpeen tullen muokata leikkaamalla ja liimaamalla. Kuvien ja tekstien kokoja voi säätää myös kopiokoneen avulla.

Tämän ohjeen esimerkeissä lopullinen zinelehti oli taitettu A4, eli noin kokoa A5. Käsintehdyt sivut skannattiin tietokoneelle ja yhdelle tulostettavalle A4 -arkille aseteltiin kaksi valmiista zinen sivua. Sivut tulostettiin kaksipuoleisina, eli yhteen tulostettuun A4-arkkiin tuli yhteensä 4 zinen sivua.

Kokoamisen työvaiheet:

- **Valmiin materiaalin läpikäynti** - käykää kaikki valmis materiaali läpi ja valitkaa, mitä materiaaleista käytätte zinessä. Valinnoille kannattaa linjata perusteita, esimerkiksi, että jokaiselta oppilaalta valitaan materiaalia zineen. On myös hyvä päättää, kuka on työnjohtaja, jolla on viimeinen sana valinnoissa.
- **Materiaalin jäsentäminen & sommittelu** - sommitelkaa valitsemanne materiaali zinen sivuiksi. Mitä tulee millekin sivulle ja miksi? Tämä kannattaa tehdä ilman lopullista liimaamista.
- **Askartelu** - leikatkaa ja liimatkaa zinen sivut valmiiksi!
- **Skannaus ja tulostus** - skannatkaa valmiit zinen sivut tietokoneelle. Tehkää skannatuista sivuista yksi pdf-kansio, jossa sivut ovat sellaisessa järjestyksessä, että ne tulostuvat oikein kun lehtistä taitetaan.
- **Tulosteiden taittelu ja niittäus** - taitelkaa, kootkaa ja nitokaa lehtiset yhteen!
- **Lehtisten jako** - laittakaa uunituore zinenne jakoon luettavaksi!

Kuvissa yllä zinen kokoamisen työvaiheita.
Kuvat: S. Karjalainen